

פרשת יפתח (שופטים י"ב-ב)**א. מבנה הפרשה**

א. פתיחה נוסחתית, עזיבת ה' את בני ישראל	(י וטז)
ב. המצוקה הצבאית ומינוי יפתח למנהיג	(י יזח; יא א"א)
ג. חליפת איגרות בין יפתח לבין מלך בני עמון	(יא, יבכח)
ד. המערכה בין בני ישראל לבין בני עמון, כולל נדר יפתח	(יא, כטמ)
ה. המערכה נגד בני אפרים ופסוק סיום	(יב, א"ז)

ב. נדר יפתח ונדריים אחרים במקרא

בראשית כח, ככא	במדבר כא, ב	שופטים יא, ללא
וידר יעקב נדר לאמר	וידר ישראל נדר לה'	וידר יפתח נדר לה' ויאמר
אם יהיה אלהים עמדי	אם נתן תתן את העם הזה בידי	אם נתון תתן את בני עמון בידי
ושבתי בשלום אל בית אבי		בשובי בשלום מבני עמון
והיה ה' לי לאלהים	והחרמתי את עריהם	והיה לה' והעליתיהו עולה

ג. למה התכוון יפתח בנדרו?

"יפתח שאל שלא כהוגן והשיבו הקב"ה שלא כהוגן. שאל שלא כהוגן שנאמר והיה היוצא אשר יצא מדלתי ביתי וכו', אמר לו הקב"ה אילו יצא גמל אחד חמור אחד או כלב אחד הייתה מעלהו לי לעולה, מה עשה לו הקב"ה, והשיבו שלא כהוגן וזימן לו את ביתו הה"ד ויבא יפתח המצפה אל ביתו..." (בראשית רבה פרשה ס', בבלי תענית ד ע"א).

"...ואל תהיה נפתח בדבר ר"א האומר כי פירוש והעליתיהו עולה לומר אם יהיה היוצא מדלתי ביתי איש או אשה, והיה לה' קודש - שיהיה פרוש מדרכי העולם לעמוד לשרת בשם ה' בתפילה והודות לאלוהים, ואם יהיה דבר ראוי להיקרב אעלנו עולה. ועשה בית לבתו מחוץ לעיר והתבודדה שם וכלכלה כל ימיה ואיש לא ידעה והייתה בתו צרורה. ואלה דברי רוח, כי אם נדר שיהיה לה' איננו שיהיה פרוש... וחס ושלום שיהיה חוק בישראל לתנות לבת יפתח ארבעה ימים בשנה מפני שלא נשאת לבעל והיתה עובדת את ה' בטהרה, אבל הדבר כפשוטו" (רמב"ן ויקרא כז, כט)

"...ואדני אבי ז"ל פירש והעליתיהו הו"ו במקום 'או', ופירוש והיה לה' הקדש אם אינו ראוי לעולה, או העליתיהו עולה אם ראוי לעולה, וכמו זה הו"ו מכה אביו ואמו או אמו, ויפה פירש" (רד"ק שופטים יא, לא)

ד. היחס בין הנדר לניצחון במלחמה

התנאי בנדר:	אם	נתון תתן את בני עמון	בידי	(יא ל)
קיום התנאי:	ויתנם ה'		בידו	(יא לב)

ה. אנאלוגיה בין עקידת יצחק ופרשת בת יפתח

בר' כב	שופ' יא
והעלהו שם לעלה (ב)	והעליתיהו עולה (לא)
את בנך את יחידך (ב)	ורק היא יחידה (לד)
על אחד ההרים (ב)	וירדתי על ההרים (לז)
וישב אברהם אל נעריו (יט)	ותשב אל אביה (לט)